

Sjukgymnast med uppdrag att utveckla demensvården

I Göteborg finns det en sjukgymnast som har uppdrag att arbeta med metodhandledning i demens. Det finns fördelar med att det är en sjukgymnast som handleder; människans behov av fysisk aktivitet kommer mer i fokus och omsorgspersonalen får ökad insikt i hur viktigt det är för välbefinnandet hos omsorgstagarna.

Med hjälp av statliga stimulansmedel har stadsdelen Lundby i Göteborg under perioden 2008-2012 satsat på att utveckla vården och omsorgen för personer med demenssjukdom inom stadsdelen. Sedan starten har en sjukgymnast varit projektledare och haft uppdraget att arbeta som metodhandledare i demens för alla yrkesgrupper inom äldreomsorgen inklusive den kommunala hälso- och sjukvården. Under projekttiden har projektledaren byggt upp en form för regelbunden grupphandledning för samtliga demensenheter inom särskilt boende, hemtjänst och dagverksamhet. Detta innebär att all ordinarie personal på dessa enheter har tillgång till handledning minst en gång per månad. All omsorgspersonal har dessutom möjlighet att vid behov få individuell handledning, antingen direkt i omsorgsarbetet eller genom samtal. Detta gäller alla enheter, inte bara de med demensinriktning. Enheter med annan inriktning kan också begära grupphandledning vid behov.

Det är vanligast att det är en sjuksköterska eller undersköterska med specialistutbildning inom demens som har uppdraget att handleda inom demensområdet. Det är därför intressant att fundera över hur det påverkar innehållet i handledningen att handledaren är sjukgymnast till professionen. Vid den utvärdering som är gjord, i form av fokusgrupper med omsorgspersonal, var några av de tydligaste resultaten att handledningen medverkat till ökad trygghet bland personalen, att man känner sig bättre rustad att hantera omsorgstagarnas olika beteenden och att man fått en ökad förståelse för personer med demens inklusive deras funktionshinder och resurser. Tillgången till någon som har kunskaper om demens lyfts upp som väsentligt. Där har det ingen betydelse vilken profession handledare har. Däremot kan en sjukgymnast ge mer stöd när det gäller förflyttningsproblematik och har större kunskaper om orsaker till nedsatt rörelse- och aktivitetsförmåga hos personer med demens än sjuksköterskor respektive undersköterskor. Det blir också naturligt att fokus inte ligger på medicinering eftersom det inte ligger inom sjukgymnastens yrkesområde. Då blir fokus istället på hur man kan arbeta med bemötande och personernas behov av fysisk aktivitet för sitt välbefinnande.

I de nationella riktlinjerna för vård och omsorg vid demenssjukdom trycker man på vikten av multiprofessionellt teamarbete. I projektet i Lundby har därför även funnits ett uppdrag att utveckla teamarbetet på demensenheterna. För att få en gemensam grund att stå på erbjuds även de andra professionerna i teamet grupphandledning; biståndshandläggare, arbetsterapeuter, sjukgymnaster och sjuksköterskor. I stadsdelen är det enhetscheferna som har rollen som teamledare och även dessa har nära samarbete med och möjlighet till stöd från handledaren. Handledaren bildar ett litet demensteam tillsammans med en undersköterska med Silviasysterutbildning. I teamarbetet har Silviasystemen uppdraget att stötta omsorgspersonalen för att uppväga svårigheterna med olika status bland teammedlemmar med och utan högskoleutbildning.

De goda resultaten under projekttiden har lett till att stadsdelen, trots besparingar, valt att satsa på att behålla handledarfunktionen. Sedan januari 2013 är det nu en tjänst finansierad av stadsdelen med tre huvuduppdrag; att handleda personal, kompetensutveckla personal inom sektorn som möter personer med demenssjukdom och att bevaka att stadsdelen följer de nationella riktlinjerna för vård och omsorg vid demenssjukdom. Det är mycket glädjande att denna tjänst innehas av en sjukgymnast. I en annan stadsdel i Göteborg har man också tagit intryck av Lundbys arbete och en sjukgymnast i den stadsdelen har sedan januari 2013 fått uppdraget att arbeta som metodhandledare på halvtid.

Cristina Wångblad, fil mag, leg sjukgymnast, Göteborgs Stad SDF Lundby
cristina.wangblad@lundby.goteborg.se